Gazeta Krakowska.

Wychodzi codzienie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

№ 39.

Kwartalnie kosztuje złotych szesnaście miesięcznie złotych sześć.

CZWARTEK 18 Lutego 1847 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	26" 9''' 420	− 0° 8	1. 76	Pł. Wschodni słaby	Pochmurno	rano Snieg po poł. deszcz
16	2	9, 806	+ 2, 4	2, 13	ZPł. Zachodni średni	,,	Deszcz
	10	27 0. 122	+ 0, 6	2. 07	ZPn. Zachodni słaby	,,	Snieg

Wiadomości zagraniczne.

— *Petersburg* 2 *Lutego.* —

Z wydobytego w roku 1846 na Uralu i w Syberyi, złota skarbowego i prywatnego, dostawiono dotychczas do mennicy Petersburgskiéj: pudów 1,397 funt. 15 zołotników 13, a spodziewają się jeszcze, w ciągu téj zimy, do 325 pud. 74 funt. 74 zoł., cała przeto ilość złota w r. 1846 dobytego, wynosić będzie do 1,722 pud. 29 fun. 87 zoł. Dawniéj złoto dobywano tylko w okręgu fabryk skarbowych ekaterynburgskich, w kopalniach Berezowskich, oraz w okręgach fabryk Koływano-Woskreseńskich i Nerczyńskich, gdzie je otrzymywano w połączeniu z wytapianem tamże srebrem i cała ilość złota wynosiła od 34 do 40 pudów rocznie. — W roku 1819 odkryte zostały piaski złotodajne na Uralu. Od tego czasu wydobyto złota po r. 1820 pudów 1711 zołotników 21. Nakoniec w roku 1829 odkryto piaski złotodajne w Syberyi. Zrazu dochód z nich był skąpy, lecz późniéj, a osobliwie w ostatnich sześciu leciech, świetne okazały się rezultaty, tak, że do roku bieżącego dobyto złota pudów 12,624 fun. 28 zoł. 24. Tak więc od czasu odkrycia piasków złotodajnych t. j. od 1819 r. wydobyto na Uralu i w Syberyi złota pud. 14,335 f. 28 zoł. 45; w téj liczbie: w fabrykach uralskich skarbowych 2924 pud. 24 funt. 32 zoł. w sybirskich 1293 pud. 7 f. 28 zoł.; a w fabrykach prywatnych: uralskich 4219 pud. 39 fun. 70 zoł., w sybirskich zaś 5897 pud. 39 f. 11 zoł.

W roku 1846 zbiór tego metalu, wynoszący, jak się wyżej powiedziało 1722 pudów 29 fun. stanowi przeszło dziesiątą część całéj ilości dobytego od r. 1819 i przewyższa rok poprzedni 1845, o 336 pudów 23 funtów 46 zołotników.

— *Paryż* 1 *Lutego.* —

Wczoraj xiężna Montpensier zaczęła rok 16, margrabia de Romualo i inni panowie z hiszpańskiego poselstwa, jakoteż wielu znajdujących się w Paryżu hiszpanów, przyjmowanemi byli od Ich X. Wys. i złożyli xżnie powinszowauia.

Według *Constitutionnel*, na zgromadzeniu obu odcieni opozycyjnych, lewego środka i lewej strony, które się odbyło we środę i w piątek, postanowiono jednomyślnie połączyć się.

Według przedstawionego izbie parów, na posiedzeniu dnia 27 stycznia, przez ministra spraw wewnętrznych wniosku do prawa o reformie więziennéj, galery mają być zniesione, a w miejsce ich zaprowadzonemi będą celki z systematem milczenia. W tymże systemie milczenia i odosobnienia ma być zaprowadzoném pewne stopniowanie; skazani na dożywotne więzienie, np. mają być wysyłani za morze do Afryki. Praca jest obowiązkową, a dochód z niéj na rzecz skarbu idzie.

Izba deputowanych rozpoczęła dziś ogólne rozprawy nad adresem do nowego paragrafu adresu, tyczącego się małżeństw hiszpańskich; panowie Billault i Dufaure podali następną poprawkę albo raczéj dodatek, który ma być położony na koniec paragrafu: „Jakkolwiek z powodu tego wypadku wywiązały się nieporozumienia między rządem W. K. M. a sąsiedniego ludu, to jednak Francya ma prawo liczyć na to, że zgoda zupełna zostanie znowu przywróconą bez pokrzywdzenia jéj interesów ani godności.“ Najprzód tedy rozpoczęto ogólne rozprawy, jednak wprzód rozstrzygniono kwestye kilku wątpliwych wyborów, a pomiędzy niemi wybór p. Sieges w Valences za nieważny uznano i zwalono, ponieważ nie dowiódł, że w istocie cenzum opłaca. Następnie minister spraw wewnętrznych przedstawił projekt do prawa, w którym żąda kredytu 2 mil. fr. dla wsparcia zakładów dobroczynnych; minister handlu przedstawił drugi projekt, którym zagraniczne okręty mają zyskać prawo dowożenia wspólnie z francuzkiemi mąki, zboża, ryżu, kartofli i jarzyn do portów francuzkich w ogóle.

— *Dnia 2 Lutego.* —

P. Guizot w odpowiedzi swej na notę lorda Palmerston oświadcza, że ma nadzieję, iż spór ten rychło zakończonym zostanie. *Journal des Débats* sądzi, że odpowiedź, która wkrótce zostanie oddaną lordowi Palmerston, nic już do życzenia nie pozostawi. Nie można przewidzieć, mówi ten dziennik, czy położy ona koniec sporowi, ale przynajmniéj wstrzyma niepotrzebne gadaniny.

Dekret królewski z 29 stycznia zabrania wywozu kaszy i mąki wszelkiego rodzaju, jak również kasztanów i mąki z tychże aż do 31 lipca r. b.

Moniteur ogłosił, że minister wojny zaopatrzył dywizye wojskowe niektórych departamentów, dostateczną ilością zboża z zagranicy sprowadzonego, by żołnierze miejscowego ziarna kupować nie potrzebowali i przez to nie przyczyniali się do podwyższenia jego ceny.

Mre Rusconi wyjechał ztąd jako legat nadzwyczajny do Ankony. Rząd wydał mu szczegółowe instrukcye.

Courrier français wspomina o nowéj wyprawie złożonéj z okrętu *Astrolabe* i parostatku *Alecto*, która popłynąć ma w górę rzeki Amazonek. Akademia nauk wskazała punkta najbardziéj ciekawe do zwiedzenia. Na wiosnę okręty już przybędą do Brazylii. Spodziewać się należy, iż ani Anglia ani Brazylia nic przeciw téj wyprawie nie przytoczą.

Na brzegach afrykańskich rozbił się rządowy parostatek *Etna*. Okręt ten pełnił służbę pocztową pomiędzy Algierem a zachodem, w d. 20 stycznia przy gęstéj mgle uderzył o skały przylądka Tenes. Okręt osiadł na gruncie, depesze i podróżnych przewieziono szczęśliwie na ląd i przeprowadzono do Tenes. Gońcem lądową drogą wysłanym dano o tém znać w Algierze i ztamtąd natychmiast wyprawiono parostatek *Tartare* dla dania pomocy okrętowi, wyciągnięcia go na morze i przewiezienia podróżnych i depeszy do Oranu. W dniu 20 o godzinie 3 po południu zajmowano się wyładowaniem okrętu *Etna* dla ulżenia mu; nie można jeszcze przewidzieć, czy statek ów będzie można ocalić.

Wiadomości z Algieru dochodzą do 26 stycznia, i nic nie donoszą o potyczce, którą Francuzi stoczyli z pokoleniem zawikłaném przez Bu-Mazę. Zresztą nie lękają się wcale o tę prowincyę, albowiem jenerał Harillon w niéj dowodzący otrzymał posiłki dostateczne z Konstantyny.

Położenie hr. de St. Aulaire na dworze królowéj Wiktoryi miało się stać tak przykrém, iż zażądał powrotu do Paryża. Nie dawno prosił on o audyencyę i téj mu bez dania powodów odmówiono.

Courrier français zapewnia, że pomiędzy jenerałem Lamoriciere i marszałkiem Bugeaud, przyszło do kłótni bardzo żywéj, z powodu ostrych uwag, jakich ten jenerał względem marszałka nieszczędził.

Epoque powstaje na dziennik *Presse*, że ten stara się tylko zaognić spór pomiędzy gabinetami Anglii i Francyi istniejący, kiedy obowiązkiem każdego jest pracować nad tém, by ów spór chwilowy w ciągłą kłótnię i nieprzyjaźń się nie wyrodził.

Do ostatniego paragrafu adresu, panowie Gustaw de Beaumont, Bethmond i Leon de Malesville, przedstawili poprawkę, by w końcu zamiast wyrazów „własne długie doświadczenie etc.“ położono: „Bodaj umiarkowana i postępowa polityka zapewniła rządowi to znaczenie moralne, którego tak potrzebuje każda administracya, poszanowanie, nakazywane przez prawość, dla naszych instytucyi i spokojnego a porządnego ich rozwinięcia, a W. K. M. możesz liczyć na nasze bezinteresowane współdziałanie.“

W tych dniach przedstawiono akademii ważne odkrycie używania eteru w czasie operacyj chirurgicznych i usunięcia w ten sposób wszelkiego bólu.

Na dzisiejsze posiedzenie izby deputowanych zebrało się wiele bardzo osób, szczególniéj dam mnóstwo napełniło trybuny; dyplomatyczna trybuna także była pełną; o godzinie $1\frac{1}{2}$ rozpoczęto rozprawy nad paragrafem 3 o małżeństwach hiszpańskich. Pan Lesseps pierwszy mówił przeciwko nim, pan Lavergne nowy deputowany mówił za gabinetem. W czasie odejścia poczty na trybunie znajdował się p. Cremieux.

Sąd policyi poprawczéj w Montbrison skazał niejakiego pana Vadon, za przywłaszczenie sobie dwóch beczek wina wyrzuconych na brzeg przez wylew Loary, na 3 miesiące więzienia.

Głoszą, że w ciągu tegorocznych posiedzeń przedstawionym zostanie izbie projekt do prawa o nałożenie podatku na przedmioty zbytku.

Ojca Lacordaire wezwano do Leodium (Liege), by tam w czasie postu miewał kazania.

— *Konstantynopol* 13 *Stycznia.* —

Spór powstały pomiędzy paryzkim a tutejszym gabinetem z powodu przyjęcia beja tunetańskiego w Paryżu, przybierze, jak się zdaje, ważniejszy charakter. — Bez wątpienia spór pomiędzy lordem Palmerston a panem Guizot, niemało zachęcił do tego Portę, która nie chciałaby pozwolić, by cień władzy, jaki jeszcze posiada na wschodnim brzegu Afryki późniéj zupełnie nie zniknął; nie zapomniała przytem, że koalicya europejska w 1840 r. przywróciła władzę Padyszacha w Syryi i Egipcie. Zdaje się, że podobne nadzieje żywią tutaj co do Afryki. Na notę pana Bourqueney z dnia 22 grudnia, usprawiedliwiającą przyjęcie beja tunetańskiego, w Paryżu, Porta odpowiedziała notą 7 stycznia. W téj nocie uwiadomiono pana Bourqueney, że poseł turecki w Paryżu Ali Effendi otrzymał rozkaz zaprotestowania przeciw wszelkiemu aktowi, ubliżającemu nie-

zależności Turcyi, lub też czyniącemu wątpliwemi jej prawa wszechwładztwa do prowincyi Tunis. W dniu 8 stycznia już pan Bourqueney na ową notę odpowiedział, dołączając przytem skrócony przegląd, w ktorym wskazuje, że całego przyjęcia wypadki nie przestąpiły nigdy granic zwykłéj grzeczności (politesse). Tę notę kończy pan Bourqueney w sposób prawie rozkazujący, żądając, by Porta wstrzymała się od wszelkich komentarzy dalszych nad postępowaniem dworu francuzkiego i przyjęła je w sposób taki, w jakim pan Guizot je wytłomaczył. Porta więcéj jeszcze tonem jak treścią téj noty obrażona, odniosła się do pana Wellesley i zwróciła jego uwagę szczególniéj na to, że bej tunetański widocznie dąży do niezależności że stawiał się w Paryżu jako xiążę udzielny i że od zamierzonéj podróży do Anglii odstąpił, gdy mu oświadczono, że tam przyjętym będzie jedynie jako wazal Porty. Że Porta z powodu tonu myśli zwrócić notę panu Bourqueney i prosi pana Wellesley o radę w tym względzie. Pan Wellesley z początku na odesłanie przystawał; odradził jednak w końcu, gdyż krok ten daléj mógłby zawieść, jak Porta sobie może życzyć. Dla tego spodziewać się należy nowéj odpowiedzi Porty, oraz protestacyi w Paryżu.

Szekib Effendi, którego dotąd wstrzymywało tutaj sporządzanie sprawozdania o stanie Libanu, wkrótce ztąd wyjedzie; w swéj podróży uda się do Rzymu i tam starać się będzie o wejście w stosunki tak dawno upragnione z państwem kościelnem. W Rzymie zostanie on jak najlepiéj przyjętym. Szekib Effendi oprócz tego wiezie własnoręczny list sułtana do króla pruskiego; Sami Effendi, dziś pełniący obowiązki posła w Wiedniu, za przybyciem tamże Szekib Effendego list ten wręczy królowi pruskiemu.

— *Indye Wschodnie.* —

Tryest 30 *Stycznia.* Dziś rano o god. $10\frac{1}{4}$, angielski parostatek królewskiéj marynarki *Ardent*, przywiózł depesze poczty indyjskiéj, dokonywając piątą próbę przechodu tejże poczty. Podróż z Alexandryi do Tryestu odbył on w przeciągu $137\frac{1}{2}$ godzin. Najważniejszą wiadomością z Indyj Wschodnich jest spokojne zajęcie Pendżabu. *Bombay Times* z 2 stycznia daje o tym wypadku następne szczegóły: „Dziś możemy wynagrodzić czczość wiadomości w naszym dzienniku w ciągu ostatnich dwóch miesięcy ogłaszanych, doniesieniem o ostatnich wypadkach w Pendżabie i Sindzie. Miano w podejrzeniu wezyra Lall-Singa o współudział w zaburzeniach w Kaszmirze, a oskarżenie Szeika Ema-ud-Din dowiodło tego; znaleziono bowiem listy przez wezyra pisane. Komissya złożona z Sików i oficerów angielskich, oświadczyła przeto Durbarowi, że nie możemy mieć żadnych stosunków z człowiekiem o zdradę podejrzanym a któremu ta zdrada dowiedziona została. Lall-Sing został przeto z urzędu złożony i pod eskortą angielską odprowadzony do Hindostanu, ponieważ przy nienawiści, jaką ludność Lahory przeciw niemu pałała, nie był pewnym życia. Rząd wziął następnie pod rozwagę kwestyę oddalenia się wojsk naszych i postanowiono, że korpus 10,000 żołnierzy ma pozostać w Lahorze przez czas nieletności Maharadży, a nasz komisarz *de facto* sprawować będzie obowiązki wezyra. Przystaliśmy na to z warunkiem, że Sikowie na naszych wojsk utrzymanie łożyć będą summę 250,000 f. st. rocznie. Maharadża jest dzieckiem siedmio-letniem, tak więc Pendżab przez lat dziesięć przynajmniéj zostawać będzie pod kierunkiem rządu angielskiego i pod opieką naszego wojska. Zresztą nie możemy rozumować o tem, co zajdzie w 1857 roku. Pułk 10 piechoty z 8 pułkami krajowemi i stósowną liczbą artyleryi, otrzymały rozkaz zluzować wojska dziś stojące. Wojska te przez dwa miesiące dobrze swój obowiązek pełniły. Rząd sików przystał na wydatek ów dla armii Lahory, którą dla własnéj obrony musielibyśmy utrzymywać na granicy. Oto skutki tak bardzo ganionéj polityki lorda Hardinge, który nie chciał przyłączenia i zdobycia kraju, dziś zyskanego bez rozlewu krwi i drogą pokoju.

Do Sindu odeszły posiłki; lękają się, że rozboje długo jeszcze trwać będą, ponieważ choroby pomiędzy wojskiem grasują. Gdyby w roku 1843, gdy dziewięć dziesiątych z naszego wojska znajdowało się w szpitalach, podobne rozboje miały miejsce; wówczas forpoczty nasze wraz z wojskiem rezerwowem nie uniknęłyby zniszczenia. Zaraza w Sindzie powraca co lat 8, a jeżeli w 1848 będziemy musieli wojska tam trzymać, wówczas katastrofa Kabulu może się powtórzyć. — Stan rzeczy w Kabulu lepszy jest jak kiedykolwiek. Jeneralny gubernator znajduje się w drodze do Luidianach i w dniu 20 stycznia oczekiwanym jest w Debli. — W okręgu Gwalior miały miejsce liczne rozboje, kiedy w prowincyach Indu i Napolu zupełna spokojność panowała.

Bombay Times mowi, że w Indyach miesiąc grudzień, w którym anglicy w kraju macierzystym najwięcéj się oddają lenistwu, w Indyach od lat pięciu jest miesiącem, w którym najważniejsze wypadki mają miejsce. W grudniu roku 1841, powstanie w Gilzie było największe, załogi w Dżeladabad i Gizni były zamknięte; załoga w Kabulu została zniszczoną. W rok potem armia jenerała Pollock wkroczyła do Afganistanu, i pierwszy krok do zajęcia Sindu uczynionym został przez wojska sir Karola Napier.

W rok potem 1843 miały miejsce walki pod Mebarażpur i Purniar oraz zajęcie Gwalioru. W roku 1844 wojska pod jenerałem Napier, Simpson i Herpon wyruszyły dla zajęcia wyższego Sindu, Colapore upadło a w południowem państwie Maratów kroki nieprzyjacielskie doszły do najwyższego punktu. W grudniu roku 1845 stoczono ważne bitwy Montkee i Ferozeszah a w ostatnim miesiącu 1846 roku

zajęto Pendżab, kiedy w granice Indu wkroczyły gromady maruderów i zmusiły do wysłania wojsk, które mają przywrócić porządek na granicy prowincyi uważanéj jako nieszczęśliwe zajęcie dla angielskiego państwa w Indyach Wschodnich.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 16 do dnia 17 Lutego.

Mühlrad Wojciech, Lubomirska Teressa xżna, Broniewska Alexandra ob., Riedel Floryan, z Galicyi; -- Szalewski Andrzéj ob., z Polski.

Wyjechali z Krakowa.

Jankiewicz Teodor, Wejsembach, Like Antoni, d'Messina Liotta, Gerlach Jerzy, do Galicyi; -- Bogusławski Franciszek ob., Radziejowski Rafał ob., Sejdel Karol ob., do Polski; -- Hartmann Wilchelm, Bauer Albert, do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 785 D. W.

CESARSKO KROLEWSKI
WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
W RADZIE ADMINISTRACYJNÉJ CYWILNÉJ
Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wykaz cen średnich zboża i innych artykułów żywności z wyszczególnieniem z najwyższych i najniższych cen tychże na Targach Krakowskich w ciągu r. 1846 praktykowanych — Wydział do powszechnéj podaje wiadomości.

Kraków dnia 9 Lutego 1847 r.

Przewodniczący w Wydziale
K. Hoszowski.
Referendarz L. *Wolff.*

W Y K A Z.

Srednich cen zboża i innych artykułów żywności z wyszczególnieniem zarazem najwyższych i najniższych cen tychże na targach Krakowskich w ciągu roku 1846 praktykowanych.

N. porządku	Wyszczególnienie	Srednia cena z wyrachowania wypadła		z Targów cena praktykowana						UWAGI
				Najwyższa			Najniższa			
		Złotp.	gr.	Złotp.	gr.	Miesiąc	Złotp.	gr.	Miesiąc	
1	Korzec Pszenicy	33	15	38	28	Luty	29	13	Wrzesień	
2	„ Żyta	31	7	34	7	dtto	21	21	dtto	
3	„ Jęczmienia . . .	23	29	27	22½	Grudzień	17	21½	Sierpień	
4	„ Owsa	13	15	16	7½	dtto	10	7½	dtto	
5	„ Ziemniaków . .	8	18	14	—	dtto	6	6	dtto	
6	Centnar Siana	2	21	3	21	Październ.	1	28	Lipiec	
7	„ Słomy	3	26	4	15	Wrzesień	3	7½	Czerwiec	
	Co do Bydła.									Funt Mięsa przez rok cały
8	Wół ciężki	186	1	246	6	Sierpień	141	2	Wrzesień	od gr. 12 do gr. 9
9	» lżejszy	112	13	144	27	Lipiec	94	20	dtto	« 9 « 7
10	Wieprz tłusty	120	13	184	—	Czerwiec	81	12	Kwiecień	« 10 « 8
11	« chudy	62	25	70	27	Wrzesień	47	26	dtto	« 12 « 10
12	Ciele	14	23	23	15	dtto	11	9	dtto	« 11 « 8
13	Baran v. Skop	14	7	18	20	Sierpień	12	—	Wrzesień	« 10 « 7

W Cesarsko Królewskim Biórze rachuby obrachowano i sporządzono.

Kraków duia 30 Stycznia 1847 roku.

(podpisano) K. *Płocki* Szef — J. *Pniewski.*

Za zgodność, Referendarz L. *Wolff.*

Doniesienie prywatne.